

מסורת הש"ס

6 [למקום ד' ע"ש] 3 [ב] 12  
כל מ"א 8 [וע"ע ח"ס]  
קדוש 3 [ד"ה האש]  
7 [בס"א: הקדושים]  
8 [בס"א: יום העלוי]  
9 [בס"א: אין לתמוה על]  
מנהגו שפסילי לט"ו

תורה אור השלם

1. לי נקם ושלם לעת  
תמוט רגלם כי קרוב יום  
אידם וקש עתות למו:  
ברמי לב לה  
2. כל הניגון קבוצו יחדו  
היאם לאמיים מי בים  
יגיד זאת הראשונה  
ישמענו יתנו עדיהם  
ירדקו וישעו ואמרו  
אמת: ישיעו מג ט  
3. יציר פסל כלת תוד  
המוריהם כל יועילו  
ועדיהם הקדוה כל יראו  
ובל ידעו למען יכבוה:  
ישעיהו פר ט

גליון הש"ס

ת"ס ד"ה ל"ג: נספר  
ס"ס הגדולה להר"י יוסף  
האילוף באות ה כתב בס"ס  
כ"ט גלגל כש"ט  
מקובלת תולין כי ה"ס"ס על  
מ" ע"י ש"דנו ס"ס ח"ס  
כ"ט מ"ד: ד"ה אמרו  
ובר ש"ה א"ה ספק  
ובס"פ: ע"ן לקמן דף י"ג  
ע"י תוספת ד"ה ע"ר:

מוסף רש"י

שמעון הוא לו. ש"ס  
מילי כשפירש חזוני ולא  
א"ל ומה: מ"ק ט  
מח"י: דכל אדם שפירש  
מילי: א"ל לא משלמים  
להם ממון ביום חנם. לפי  
שפסחם ביום חנם ומורה  
לע"י ודוק פ"ס.

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ב.

עין משפט  
גר מצוה

א א מ"י פ"ט מהלכות  
עבודה כוכבים הלכה א  
סמוך לארון ע"ה טו"ע י"ד  
פ"י קתח סעף א:

רבינו הגנאל  
הרשב"ר רבי שפלא לעתיד  
לבא סביב הקב"ה  
ספר תורה ומנהגו ואומר  
כל מי שיעוסק בתורה יבא  
ויטול שכרו מהקבוצין  
ובאין כל האומות  
בערבוביא דכתיב כל  
הגוים נקבצו יחדו

לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים אסור לשאת ולתת עמם.  
וכוונתו משום דלחיל ומורה לעבודת כוכבים ביום אידו: שאלה  
במדי דהדר בעין ג' ימים אסור לשאת ולתת עמם.  
ממש רעהו וגו'. מלוא במדי דלא הדר בעין ג' ימים אסור לשאת ולתת  
עמם. מלוא את עמי דמלוא להולאה  
תנאה ומשגל לו מעות אחרים: שמת  
הוא לאמר ומן. למחר: גמ' יוס  
אודם. היינו עבודה כוכבים דכתיב  
כההיא פרשה יקומו יעורכס: יסנו  
עדיהם וילדקו. השתא סלקא דעתיה  
דעובדי כוכבים כתיב ואחמיה מתמה  
יתנו עובדי כוכבים עדיהם יבואו  
עבודת כוכבים שעבדו ויעידו עליהם  
וילדקו: עדום שפיעדו בעלמס.  
ביום הדיון שעבדו עבודה כוכבים  
בעולם הזה: ישמעו. ובגדי כוכבים  
את העדות שמלות מעידות ויאמרו  
אמת דין הוא שראוין ישראל  
להטעק: ועדיהם המה. עבודה  
כוכבים הנהא ומעיד על עובדיה  
לחייבם: בערבוביא. כולן מעורבין  
ולא אומה ואומה בפני עצמה:



אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים  
אסור לשאת ולתת עמהם להשאילין ולשאלין  
מהן להלוותן וללוות מהן לפורעין ולפרוע  
מהן רבי יהודה אומר נפרעין מהן מפני  
שמייצר הוא לו אמרו לו אע"פ שמייצר הוא  
עבשיו שבוה הוא לאחר זמן: גמ' רב  
ושמואל חד תני אידיהן וחד תני עידיהן מאן  
דתני אידיהן לא משתבש ומאן דתני עידיהן  
לא משתבש מאן דתני אידיהן יכ"י קרוב יום אידם ומאן  
דתני עידיהן לא משתבש דכתיב יתנו עדיהם ויצדקו ומאן דתני אידיהן מאי  
טעמא לא תני עידיהן אמר לך תברא עירף ומאן דתני עידיהן מאי טעמא  
לא תני אידיהן אמר לך מאן קא גרים להו תברא עדות שהעידו בעצמן הלך  
עדות עירפא והאי יתנו עדיהם ויצדקו בעובדי כוכבים כתיב הוה בישראל  
כתיב ד"אמר ריב"ל כל מצות שישראל עושין בעולם הזה באות ומעידות  
להם לעוה"ב שנאמר יתנו עדיהם ויצדקו אלו ישראל ישמעו ויאמרו אמת אלו  
עובדי כוכבים אלא אמר רב הונא ברביה דרב יהושע מאן דאמר עידיהן מהבא  
ייצרי פסל כולם תוהו וחמודיהם בל יועילו ועדיהם המה דרש ר' חנינא בר  
פפא ואיתימא ר' שמלאי לעתיד לבא מביא הקדוש ברוך הוא ס"ת [ומניחו]  
בפיקו ואומר ר' לטו ששקס בה יבא ויטול שכרו מיד מתקבצין ובאין עובדי  
כוכבים בערבוביא שנאמר יכל הגוים נקבצו יחדו [וגו'] אמר להם הקדוש  
ברוך הוא אל תכנסו לפני בערבוביא אלא תכנס כל אומה ואומה  
וכופריה

לפני אידיהן. בתר דתני סנהדרין דלירי עבדו כוכבים ומלות  
תנא נמי להא מסכת דע"ז בקדר יסועות ומיכו מכות ושבועות  
דשייכי בסנהדרין להכי תני לפני אידיהן ג' ימים. יומנין דתני מנינא  
ושונה מס' ע"ז והוריות: לפני אידיהן וכן (קדושין ב.) האשה  
נקנית בג' דרכים (בטורים פ"ב מ"ו)  
ואחריו שיה לאילן בג' דרכים חומנין  
דתני מנינא כרש"א (מיר סה:) שבעה  
דרכים נודקין את הוצ' (ימא ב.)  
שבעת ימים קודם יו"ט (גיטין ט.)  
בג' דרכים שזו גיטו נשים וכו' (א):  
אסור לשאת ולתת עמהם. פ"ה  
משום דלחיל ביום אידו  
ומודה לעבודת כוכבים מתוך לשוני  
משמע ש"ל אף ממקח וממכר וקשה  
על מה קטנו העולם לשאת ולתת  
ביום אידו העבודת כוכבים עמהם נהי  
דרוב אידיהם מן הקדושים" הם מ"מ  
ככל שבוע יום אחד י"ט להם דלרבי  
ישמעאל (לקמן א.) לעולם אסור ואין  
לומר דהיינו טעמא משום (חילין ג):  
דעובדי כוכבים שח"ל לאו עובדי  
עבודה כוכבים אלא מנהג אבותיהם  
בידם דהא אמר שמואל בגמ' (לקמן א):  
בגולה אינו אסור אלא יום אידם בלבד  
משמע הא יום אידם מיהא אסור לך  
נראה דשרי משום אידה כדלמר  
בגמ' (שם דף יג:) בני ר' יהודה ש"ה  
דשדר ליה ההוא מינא דינרא קסרינא  
ביום אידו אמר היכי איעביד לך  
אשקליה היא ליה איבה מיהו אין  
משס ראייה גמורה דשמה לאו משום  
איבה לישתי אלא היה נוטל ענה  
כי"ד יעשה שלא יהיה לו איבה ועוד  
אז טעמא משום איבה מינא להלוותם  
ולהשאלם ולפרעם כשהעובד כוכבים  
מוצע חובו אלל לשאת ולתת עמהם  
דהיינו מקח וממכר מאי איבה איבה  
וכי לא יוכל ישראל לומר איני נרץ עמה למכור ולקנות וכן לשאל וללוות ולפרוע מה ידע העובד כוכבים שמניח משום אידו לך  
נראה דטעם ההימור משום דעכו"ם שביניו קים לן בגויהו דלא פלחו לעבודת כוכבים ומהאי טעמא שרי לקמן פ"ב דף (הה.)  
רב יהודה דשדר ליה קורנא לאצירנא ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים וכן רבא (שם) דשדר ליה קורנא לרב  
שיק ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים א"כ יש לסמוך אהיה דתנא בירושלמי על מנתי' דאסור לשאת ולתת  
תני דג"א עבדו כוכבים שאינו מכיר אכל עבדו כוכבים שמכירו מותר מפני שהוא נמתיקף ומינא הנכנס לעיר ומלאך שמחים שמח  
עמהם שאינו אלא נמתיקף להם ור"ת היה מפרש אסור לשאת ולתת עמהם דוקא במידי דתקריבה ולא איירי כלל בלקנות דודאי שרי בין  
ללשוא ולחיל ומודה בין ללשוא ולפני עור לא תתן דלא אסור אלא למכור דוקא מידי דתקריבה ולשאת ולתת הכי פ"י לשאת מהן  
המעות ולתת להם מידי דתקריבה חליפי המעות ומביא ראייה מדלביע"א (לקמן דף א.) בגמרא טעמא דלשאת ולתת עמהם אי משום הרווחה  
פירוש משום שמריח ומשתכר ואחיל ומודה לעבודת כוכבים או דלמא משום ולפני עור לא תתן מכשול וקאמר נפקא מינה דלית ליה  
בהמה לדידה ואי מידי דלאו תקריבה אסור אמאי לא קאמר נפקא מינה למידי דלאו תקריבה דמשום הרווחה איבה אלא ודאי מידי  
דלאו תקריבה שרי דלא שייכא אילי ומודה במקח וממכר כיון שנותן המעות תחת החפץ והוא לוקח וגם אינו נפרעין מהם כדלמר בתורה  
ובע"א דגמרא הכי מפרש טעמא דאסור לשאת ולתת עמהם במידי דתקריבה משום הרווחה שיהיה לו בהמות רבות בריות אפי' אית ליה  
לדידה נמי אסור שמחון שיהיה לו הרבה בהמות יקריב מן המובחר או משום לפני עור ונפקא מינה דכי אית ליה בהמה לדידה  
שרי ולפי פ"ת אין לתמוה על מנהג העולם שפסילו אס' ח"ו) מחזיקין אותם כעובדי עבודה כוכבים שהרי אינם עושים שום תקריבה  
אלא במעות ובה לא שייך הרווחה והרבה מעות מנאיים להם לאותו דבר ומיכה נטון הוא להחמיר כשכא העובד כוכבים ואומר הלויני  
מעות לשקרי שקורין אופר"ר אכל ר' אלחנן אמר כי גם באוקס, אופר"ר אין שום אסור כי מה שהם נוטים אותם לנלמס  
ולנומרים אינו ממש לשם עבודה כוכבים אלא ללוקח הנאחס: להלוותם. פ"ת דוקא בהנאם אכל בריות שרי משום דמלמעבר  
טובא כדלמרין בקדושין (דף ב.) לחזין איניס ברמייה ולא לחיף בריות: ולפרוע טהון. בגמרא (לקמן דף א.) פסקין כרבי יהושע  
בן קרחה דמלוא על פה נפרעין מהם מפני שהוא כמחיל מידם ויכול להיות דאפי' מלוא בשער נמי נפרעין מהם כדלמר בירושלמי  
אפי' מלוא בשער אובדת היא שלא כל שעה אדם וזכה לפרע ממנו ולכן נראה לר"י דאותה מלוא שבשטרניו או אפי' אותם שיש  
לנו מהם חותמות שמוטרי לפרע מהם ואפי' הוא אחיל ומודה שלעולם הוא חשיב כמחיל מידם והא דלמר רבי יהושע בן קרחה מלוא  
בשטר אין נפרעין היינו כשידנו תקיפה עליהם ואפי' הכי מלוא על פה נפרעין שלא יכפור פעם אחרת והיכא דליכא משכון  
אומר בירושלמי דאין מלוא אובדת במשכון מיהו בכל ענין חשיב כמחיל מידם שמה פעמים אובדת אפי' במשכון: מ"א דא תני עידיהן.  
פרק משילין (יפה דף נה:) איכא חד תני משילין וחד תני משילין וכן בהגהל בתרא (כ"ה דף קטו:) חד תני מליקין וחד תני מליקין ולא דייק כי  
האי גוונא ושמה לא שייך לרקק משום דלדידו ואידי חד משמעות לשון הוה לכו אכן קשיא מההיא דפרק החליל (סו"ה דף יג:) וס' ד"ה וחד) שואבה  
השוכה וכן פ"ב דיבמות (דף י"ד.) וס' (ראשונה ושניה דלא חד משמעות ניהו ולא דייק הכי וי"ל הכל היינו טעמא דדייק הכי משום דמסתבר  
ליה טפי לשון עדות לפי שהוא נכשר וקשיא לי על מירון זה דמאי מקשה חו ומאן דתנא עידיהן מ"ט לא תני אידיהן ה"א כדכר פירשנו  
דהמקשה נמי היה יודע אותו טעם דלשון עדות עדיף וי"ג דהכי הקשה מאן דתני אידיהן אמאי לא תני עידיהן דהא עידיהן ממש כתיב בהדיא  
בפרק אכל אידיהן ממש לא כתיב בקרא אלא אידם ומשני תנא עדיף פ"י לשון שבר ופריך א"כ מ"ט דמאן דתני עידיהן הא ודאי דתברא עדיף:  
רומי